

Spolufinancováno
Evropskou unií

Zpráva o stavu zadlužení obyvatel města Děčín

Realizace projektu: 1. 3. 2023 – 28. 2. 2026

Charitní sdružení Děčín, z. s.

Ing. Klára Richterová

Únor 2024

CZ.03.02.01/00/22_018/0000550

Obsah

Úvod.....	1
I. Všeobecné informace	2
II. Informace o zadluženosti.....	4
a) Exekuce	4
b) Osobní bankroty	5
III. Vlastní šetření	9
a) Město Děčín	9
b) Bankovní a pojišťovací společnosti	13
c) Zdravotní pojišťovny.....	14
d) Ostatní subjekty.....	15
e) Akreditované neziskové organizace poskytující dluhové poradenství.....	16
f) Ostatní zjištěné skutečnosti	17
IV. Návrhy a opatření, jak situaci zadluženosti v obci Děčín zlepšit	18
V. Shrnutí	21
VI. Seznam použitých zdrojů.....	24

Úvod

Charitní sdružení Děčín zahájilo v březnu 2023 tříletý projekt Brzy bez dluhů s cílem snížit předluženost a podporovat aktivizaci osob ohrožených předlužeností, sociálním vyloučením a osob sociálně vyloučených v oblasti města Děčína. Součástí tohoto projektu je otevření dluhové poradny a vznik nové pozice dluhového koordinátora. Úkolem dluhového koordinátora je intenzivnější propojení a koordinace dluhových poraden a místních aktérů, informování veřejnosti o dluhové problematice, dále zmapování zadluženosti obyvatel Děčína a navržení nejruznějších přístupů a opatření ke zlepšení situace.

Cílem této zprávy je popsat a zveřejnit informace získané z vlastního šetření, které probíhalo od března 2023 do února 2024. Věříme, že výsledky budou přínosné nejen pro vedení města a pomohou ke zlepšení situace ve městě Děčín. První komplexnější Návrh přístupů a opatření bude zveřejněn k 2/2025.

Úvodem je třeba zmínit, že ne u všech statistik jsou již známa data za rok 2023, proto v této zprávě budou popsána zejména data za rok 2022. Kde je to možné a smysluplné, budou uvedena data za oba roky. Zpráva bude každoročně aktualizována a doplňována až do února 2026.

Pro popis vývoje a současné situace zadluženosti vycházíme z veřejně dostupných dat a informací, doplněných o vlastní šetření realizované od začátku projektu až do současnosti. Tato zpráva je rozčleněna do 5 částí. V první části se zaměřujeme na všeobecné informace. Ve druhé části se podrobněji zabýváme statistikami týkajícími se exekucí a insolvenčí. Ve třetí části budou popsána získaná data a informace z vlastního šetření. Čtvrtá část se věnuje doporučením pro vedení města Děčín a poslední část slouží k shrnutí klíčových poznatků a závěrů.

I. Všeobecné informace

Ústecký kraj, jehož součástí je i město Děčín, patří mezi regiony s největšími sociálními výzvami v České republice. Tento fakt potvrzují data z Indexu sociálního vyloučení, který dlouhodobě zařazuje kraje Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský mezi nejzatíženější v zemi¹. To se také samozřejmě odráží na míře zadluženosti, nezaměstnanosti, sociálního vyloučení, vylidňování a jiných problémech, se kterými se města v těchto oblastech a jejich obyvatelé musí potýkat.

Agentura pro sociální začleňování sestavuje tzv. Index sociálního vyloučení, jehož hodnota značí míru zatížení sociálním vyloučením. Zjednodušeně se jedná o znevýhodnění osob vůči zbytku společnosti. Procesem sociálního vyloučení jsou jednotlivci či celé skupiny vytěsňováni na okraj společnosti a je jim omezován nebo zamezen přístup ke zdrojům, které jsou jinak ostatním členům společnosti dostupné. Při porovnání roku 2022 s roky předchozími se rozsah sociálního vyloučení napříč Českem z hlediska indexu sociálního vyloučení zhoršil. Ačkoli se město Děčín potýká s problémy jako celý kraj, situace v Děčíně z pohledu Indexu zůstává neměnná. Hodnota indexu sociálního vyloučení pro město Děčín byla za rok 2020 i 2022 na 18 bodech z možných 30 bodů (čím vyšší číslo, tím vyšší zatížení).²

V porovnání s celorepublikovým průměrem byl nejvyšší podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2023 právě v Ústeckém kraji (5,66 %). Oproti předchozímu roku došlo k mírnému nárůstu nezaměstnanosti o 0,12 p.b. Ze všech měst Ústeckého kraje podíl nezaměstnaných vzrostl nejvíce právě v okrese Děčín, kdy na jedno volné místo připadalo 3,84 uchazečů o zaměstnání (průměr v ČR činil 1 volné místo na 1 uchazeče).³ Více nezaměstnaných bylo žen než mužů.

Ve městě i okrese Děčín se počet obyvatel v posledních letech snižuje a dochází k tzv. vylidňování. V obci Děčín bylo k 31. 12. 2023 k trvalému pobytu evidováno 46.626 osob, což

¹ AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ. Index sociálního vyloučení. *socialni-zaclenovani.cz*. [online]. 19. 1. 2024. Dostupné z: Index sociálního vyloučení – Agentura pro socialni zaclenovani (*socialni-zaclenovani.cz*)

² LANG, P., Sociální vyloučení v Česku: rozsah v roce 2022. 2024. *socialni-zaclenovani.cz*. [online]. 7. 2. 2024

³ PRINCOVÁ, I. Nezaměstnanost v Ústeckém kraji k 31. 1. 2023. *czso.cz*. [online]. 7. 2. 2024. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/nezamestnanost-v-usteckem-kraji-k-31-1-2023>

je o 420 osob méně, než tomu bylo v roce předchozím. Průměrnému obyvateli Děčína je 43,6 let.⁴

V Ústeckém kraji k 31. 12. 2022 tvořili největší podíl obyvatelé v produktivním věku 15 až 64 let (63,7 %), poté senioři ve věku 65+ (20,4 %). V okrese Děčín byl však zjištěn největší podíl seniorů (21,9 %) z celého Ústeckého kraje a zároveň nejnižší podíl produktivní složky (62,4 %), což také ovlivnilo skutečnost, že nejvyššího průměrného věku obyvatelstva bylo dosaženo také v okrese Děčín (43,1 roku), kde byl rovněž nejvyšší průměrný věk mužů i žen (41,7 resp. 44,5 roku).⁵

Dle online mapy „Lokality sociálního vyloučení a segregace“ zaznamenávající lokality rezidenční segregace dle nadprůměrného výskytu příjemců příspěvku na živobytí bylo v Děčíně ke konci roku 2020 pět takovýchto lokalit. Nejvyšší výskyt příjemců příspěvku na živobytí bylo v městské části Děčína - Rozbělesy, dále v lokalitách Podmokly, Dolní Oldřichov, Žlíbek a Boletice nad Labem. U posledních čtyř zmíněných však došlo oproti roku 2019 k výraznému zlepšení situace. Bohužel poslední data jsou z roku 2020, tudíž nevíme, zda a jak došlo ke změně situace v posledních 3 letech, popřípadě jak ovlivnila válka na Ukrajině či energetická krize tuto rezidenční segregaci.⁶

⁴ MVČR.CZ. Informativní počty obyvatel v obcích. *mvcr.cz*. [online]. 20. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/informativni-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁵ PRINCOVÁ, I. Věková struktura obyvatel Ústeckého kraje v roce 2022. 2023. *czso.cz*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z: Věková struktura obyvatel Ústeckého kraje v roce 2022 | ČSÚ v Ústí nad Labem (*czso.cz*)

⁶ PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVA. Lokality rezidenční segregace. *natur.cuni.com*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z: <https://web.natur.cuni.cz/segregace/aplikace/segregace/>

II. Informace o zadluženosti

Zadluženost v České republice je celospolečenským problémem a úzce navazuje na výše zmíněné. Ačkoli není možné přesně určit, kolik občanů města Děčína je zadlužených, můžeme zjistit počet osob v exekuci a insolventci, těmto hodnotám se věnujeme níže. Vzhledem k tomu, že ve Zprávě se orientujeme na nezdravé zadlužení osob, zadlužení ve formě splácených hypoték a dalších úvěrů nebude dále analyzováno.

Objem úvěrů poskytnutých rezidentským domácnostem v České republice dosáhl v prosinci r. 2023 výše 2.245 mld. Kč. Nejvyšší položku činí úvěry na bydlení (1.742 mld), tj. 78 % z celkové výše dluhů.⁷ Statistické údaje pro město Děčín nejsou sledovány. S ohledem na specifika Ústeckého kraje lze předpokládat, že reálný počet osob s úvěrem na bydlení zde bude nižší než republikový průměr a zatížení dluhem na spotřebu bude naopak vyšší než republikový průměr.⁸

a) Exekuce

K 31. 12. 2023 bylo v České republice 645 tisíc osob v exekuci, z nichž mělo 77,2 % osob dvě a více exekucí. Celková vymáhaná částka činila 609 miliard Kč. Proti občanům ČR byly vedeny 4 miliony exekučních řízení. Ačkoli oproti roku 2022 klesl počet osob v exekuci o 3,2 %, celkový počet exekucí vrostl o 0,1 % a celková vymáhaná částka dokonce o 1 %.^{9,10}

Pokud bychom porovnali osoby v exekuci dle věku, nejvíce exekucí (30 %) měly osoby ve věku 50 až 64 let. Ihned za nimi byly osoby ve věku 40-49 let (26 %). Nejméně exekucí měly osoby ve věku 15-29 let (10 %). Senioři nad 65 let v exekuci tvořili 11 % z celkového počtu.¹¹

⁷ ČNB. Bankovní statistika. 2023. [cnb.cz](https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/bankovni-statistika/bankovni-statistika/). [online]. 8. 2. 2024. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/bankovni-statistika/bankovni-statistika/

⁸ SIGLOVÁ, L. Evaluační zpráva Děčín. 2021. socialni-zaclenovani.cz. [online]. 11. 1. 2024. str. 15

⁹ [Mapazadluzeni.cz](https://www.mapazadluzeni.cz). [online]. 12. 2. 2024. Dostupné z:

https://www.mapazadluzeni.cz/?v1=podil_osob_v_exekuci&v1p=2023-Q4

¹⁰ [Mapaexekuci.cz](https://mapaexekuci.cz/). [online]. 2. 11. 2023. Dostupné z: <https://mapaexekuci.cz/>

¹¹ [Mapazadluzeni.cz](https://www.mapazadluzeni.cz). [online]. 12. 2. 2024. Dostupné z:

https://www.mapazadluzeni.cz/?v1=podil_osob_v_exekuci&v1p=2023-Q4

Obecně platí, že Ústecký kraj je z hlediska zadluženosti a počtu nařízených exekucí nejvíce postiženým krajem v ČR, což také dokazuje celková vymáhaná částka, která činí více než 65 miliard korun. Za rok 2023 bylo v Ústeckém kraji 13,6 % osob v exekuci. Proti obyvatelům Ústeckého kraje bylo v daném roce vedeno 634.862 exekučních řízení a průměrná vymáhaná částka na osobu činila 726.665 Kč.

Podíváme-li se na obec Děčín, zjistíme, že v roce 2023 bylo na území obce 5.322 osob (13,6 %) starších 15 let v exekuci. Téměř polovina z těchto osob měla 3-9 exekucí na osobu. Dalších 26 % osob mělo mezi 10-29 exekucemi. Jednu exekuci mělo pouhých 16 % osob. Průměrná vymáhaná částka na osobu činila 719.742 Kč.

Okres Děčín se za rok 2023 umístil jako 6. nejhorší okres ze všech 76 okresů + Prahy v podílu osob v exekuci. Nejhorše dopadl Most, dále Ústí nad Labem a Chomutov.¹²

Problém zadluženosti není problémem pouze u občanů lokalit zatížených sociálním vyloučením, což dokazuje i počet osob v exekuci (5.322 osob starších 15 let k 31. 12. 2023), který je vyšší než odhadovaný počet osob žijících v oblastech zatížených sociálním vyloučením.¹³

b) Osobní bankroty

Z praxe víme, že pro dlužníky, kteří mají více exekucí, je mnohdy jediným řešením jejich nepříznivé situace a zadluženosti vstup do oddlužení neboli vyhlášení osobního bankrotu.

Dle mapy zadlužení bylo k 31. 12. 2023 v České republice 98 tisíc osob v osobním bankrotu. Oproti předchozímu roku došlo k výraznému poklesu o 7,9 % (k 31. 12. 2022 bylo 106 tisíc osob v oddlužení). Z dostupných údajů lze vyčíst, že do oddlužení ve větším zastoupení vstupovali muži, a to v 57 %. Ze všech podaných insolvenčních návrhů bylo 17 % návrhů manželských, což bylo o 6 % méně než v roce předchozím.¹⁴ Průměrnému dlužníku vstupujícímu do oddlužení bylo 45,9 let.¹⁵

¹² *Mapazadluzeni.cz.* [online]. 12. 2. 2024. Dostupné z: https://www.mapazadluzeni.cz/?v1=podil_osob_v_exekuci&v1p=2023-Q4

¹³ SIGLOVÁ, L. Evaluační zpráva Děčín. 2021. *socialni-zaclenovani.cz.* [online]. 11. 1. 2024.

¹⁴ *Mapabankrotu.cz.* [online]. 2. 11. 2023. Dostupné z: <http://mapabankrotu.cz/>

¹⁵ *Mapazadluzeni.cz.* [online]. 12. 2. 2024. Dostupné z:

Z tiskové zprávy společnosti CRIF vyplývá, že za rok 2023 bylo podáno 13.575 návrhů na osobní bankrot¹⁶, což bylo o 66 více než v přechozím roce, ale vyhlášených bankrotů bylo „pouze“ 12.868, což bylo o 366 méně než za přechozí rok, zároveň nejméně za posledních 12 let. Rozdíl mezi podanými a schválenými návrhy činil 707, u kterých nedošlo ke schválení či byl návrh z nějakého důvodu vzatý zpět.¹⁷

S celorepublikovým porovnáním vyhlásilo bankrot nejvíce osob živnostníků a fyzických osob v Ústeckém kraji.

Nejvíce osobních bankrotů bylo dle CRIF v roce 2022 i 2023 vyhlášeno v Moravskoslezském kraji, v Ústeckém a ve Středočeském kraji, zároveň nejohroženějším krajem za oba roky byl Ústecký kraj, kde bylo vyhlášeno 21 bankrotů na 10 tisíc obyvatel. Následoval Karlovarský kraj téměř s 19 osobními bankroty na 10 tisíc obyvatel. Průměr za celou Českou republiku činil 12 osobních bankrotů na 10 tisíc obyvatel.¹⁸

Pokud bychom se podívali na věkovou strukturu osob v oddlužení v Ústeckém kraji, zjistíme, že největší zastoupení měly osoby ve věku 50-65 let (29 %) a 40-49 let (taktéž 29 %). Těsně za ně se řadí 27 % osob ve věku 30-39 let. Seniorů nad 65 let vstoupilo do oddlužení 7 %.¹⁹

Dle mapy zadlužení bylo k 31. 12. 2023 v Děčíně 723 osob (1,9 %) v bankrotu, z nichž bylo 57 % mužů. V porovnání s rokem 2022 došlo k poklesu podílu osob v bankrotu o 0,3 %. Ze všech podaných insolvenčních návrhů bylo 19 % návrhů manželských. Průměrnému dlužníku bylo 44,9 let. Zajímavé je, že v Děčíně vstupovali do bankrotu více mladší lidé, ve

https://www.mapazadluzeni.cz/?v1=podil_osob_v_exekuci&v1p=2023-Q4

¹⁶ V součtu nejsou započítány osobní bankroty fyzických osob podnikatelů

¹⁷ CRIF. Slovak Credit Bureau. Tisková zpráva ze dne 12. 1. 2024. www.informaceofirmach.cz. [online]. 23. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.informaceofirmach.cz/crif-v-roce-2023-bylo-v-ceske-republice-vyhlaseno-12-868-osobnich-bankrotu-nejmene-za-poslednich-12-let/>

¹⁸ CRIF. Slovak Credit Bureau. Tisková zpráva ze dne 5. 1. 2023. www.informaceofirmach.cz. [online]. 23. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.informaceofirmach.cz/2375-2/>

¹⁹ Mapazadluzeni.cz. [online]. 12. 2. 2024. Dostupné z: https://www.mapazadluzeni.cz/?v1=podil_osob_v_exekuci&v1p=2023-Q4

věku 30-39 let, než tomu bylo například v Ústeckém kraji.²⁰ Konkrétně za rok 2023 vstoupilo do oddlužení celkem 143 dlužníků z Děčína.

Na území obce Děčín figurují tři neziskové subjekty, které mají akreditaci pro poskytování služeb v oblasti oddlužení. Tyto služby poskytují bezplatně. Součástí těchto služeb je zpracování a podávání insolvenčních návrhů.²¹ Jedná se o Charitní sdružení Děčín, z. s., Člověka v tísní, o.p.s. a Agenturu Osmý den o.p.s. Dále zde návrhy zpracovávají a podávají další osoby, které jsou k tomu zákonem zmocněné: advokáti, notáři, exekutoři či insolvenční správci²² + další externí subjekty, kterým je například SUBVENT z.s. Mimo jiné na území města působí další subjekty, poskytující základní dluhové poradenství bez služeb spojených s oddlužením.

Výše odměny za sepis a podání návrhu na oddlužení je dána insolvenčním zákonem a je pro všechny tyto profesionální osoby oprávněné k sepisu stejná. Cena je stanovena na 4.000,- Kč bez DPH pro jednotlivce, v případě manželů na 6.000,- Kč bez DPH²³. Ačkoli je tato cena pevně daná, v praxi se setkáváme s tím, že dochází k obcházení daného zákona, kdy si některé subjekty účtují tzv. vícenáklady (např. nepřiměřené poplatky za kopírování, nahlížení do insolvenčního rejstříku atd).

Za rok 2023 bylo ve městě Děčín podaných 143 návrhů na povolení oddlužení. Za Charitní sdružení Děčín bylo v roce 2022 podáno 50 návrhů na povolení oddlužení, z čehož mělo 32 osob trvalý či faktický pobyt v Děčíně. V roce 2023 bylo podáno 31 návrhů na povolení oddlužení, z čehož bylo 20 osob s trvalým či faktickým bydlištěm v Děčíně. Agentura Osmý den zpracovala a podala v roce 2022 sedm návrhů na povolení oddlužení, v roce 2023 pět návrhů na povolení oddlužení.

Zájem o oddlužení ovlivňuje mimo jiné také tzv. nezabavitelná částka, kterou dlužníkovi nelze srazit z jeho příjmů v průběhu oddlužení. Od 1. 1. 2023 byla tato nezabavitelná částka především z důvodu vysoké inflace a energetické krize navýšena na 13.638 Kč měsíčně. Takto

²⁰ *Mapazadluzeni.cz*. [online]. 12. 2. 2024. Dostupné z: https://www.mapazadluzeni.cz/?v1=podil_osob_v_exekuci&v1p=2023-Q4

²¹ JUSTICE.CZ. Seznam akreditovaných osob. *justice.cz*. [online]. 11. 1. 2024. Dostupné z: <https://sako.justice.cz/>

²² § 390 odst. 1 Insolvenčního zákona

²³ § 390a odst. 3 Insolvenčního zákona

vysoká výše nezabavitelné částky způsobila, že velká část dlužníků na oddlužení nejenom že nemusela dosahovat, ale také došlo k ohrožení již probíhajících oddlužení, kdy dlužníkům mnohdy nestačily jejich příjmy, aby jim mohla být sražena alespoň minimální splátka. Z důvodu ukončení mimořádného navýšení normativních nákladů na bydlení, který ovlivňuje výpočet nezabavitelné částky, došlo od 1. 1. 2024 k jejímu poklesu o 933 Kč, tedy na 12.704,67 Kč. Pro zajímavost uvedeme, že k 1. 1. 2021 byla tato částka 7.872,75 Kč.²⁴

Dle Indexu odpovědného úvěrování zpracovaného k listopadu 2023, který porovnává bankovní a nebankovní půjčky dle několika parametrů a následně je dělí do pěti skupin, a to dle různého počtu hvězdiček, se na prvních místech umístily společnosti: Česká spořitelna, Airbank, Homecredit, ČSOB a Zonky. Zatímco nejméně bodů získaly Movinero, Ferratum, ViaSMS, CFG Credit, TOMMY STACHI.²⁵

Dle studie Indexu finančního zdraví bylo zjištěno, že sedm procent občanů ČR má potíže vyjít se svými příjmy a čtyři procenta občanů si musí na běžné životní náklady půjčovat.²⁶

Z praxe víme, že průměrný dlužník má nejčastěji dluhy u nebankovních společností, dále velmi často u zdravotní pojišťovny a na poplatcích za komunální odpad. Nízkopříjmová skupina lidí mívá dluhy v součtu okolo 100-300 tisíc, zatímco lidem s vyššími příjmy se tyto dluhy pohybují v rozmezí od 500 tisíc – 1 milion korun.

²⁴ Exekuce-insolvence.cz. Kalkulačka insolvence: Výpočet splátek při oddlužení v roce 2024. *exekuce-insolvence.cz*. [online]. 18. 1. 2024. Dostupné z: <https://exekuce-insolvence.cz/kalkulacka-insolvence-vypocet-splatek-pri-oddluzeni-v-roce-2023/>

²⁵ ČLOVĚK V TÍSNI. Index odpovědného úvěrování: nejlepší pomocník při výběru půjčky. 2023. *clovekvtsni.cz*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/index-odpovedneho-uverovani-9433gp>

²⁶ HOVORKOVÁ, K. Stačí vám 111 Kč na den?. *penize.cz*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.penize.cz/dluhy/450386-staci-vam-111-kc-na-den-banka-si-vyzkousela-jak-ziji-chudi-cesi?>

III. Vlastní šetření

Jelikož jedním z úkolů dluhového koordinátora je zmapovat zadluženost obyvatel města Děčín, a poté navrhnout nejrůznější přístupy a opatření ke zlepšení situace, dluhový koordinátor požádal místní aktéry: Magistrát města Děčín, neziskové organizace zabývající se dluhovou problematikou, Krajskou zdravotní nemocnici ÚK, bankovní a pojišťovací společnosti, zdravotní pojišťovny a největší energetické společnosti o zodpovězení zejména statistických otázek.

Bohužel ve velké části případů bylo zjištěno, že požadované údaje nejsou evidovány a statisticky sledovány, popřípadě nejsou sledovány pohledávky podle trvalého bydliště občana (OSSZ Děčín, VZP, VOZP a další).

Statistické údaje byly získány pouze od těchto aktérů: Česká spořitelna, Generali Česká pojišťovna, OZP, ČPZP, ZPMV ČR, ČPZP, Město Děčín, Krajská zdravotní nemocnice ÚK, Člověk v tísni a Agentura Osmý den. Další data byla získána z veřejně dostupných zdrojů, např. Mapa exekucí, mapa bankrotů, mapa zadlužení, data ČSÚ, Index výhodného úvěrování, Index sociálního vyloučení ad. Problematické body zprávy jsou také zapříčiněny časovými rozlišením - neshodou zdrojových dat. Některé indexy dosud nezveřejnily data za rok 2023.

Pokud v textu není uvedeno jinak, získaná data jsou uvedena k 31. 12. 2022. Všechny získané údaje budou v následujícím roce a následující zprávě zaktualizovány a porovnány.

a) Město Děčín

Pohledávky města Děčín činily k 31. 12. 2022 částku 131.180.009 Kč a jsou evidovány ekonomickým odborem města a vymáhány buď přímo magistrátem (daňové exekuce) nebo soudní cestou prostřednictvím právního zástupce a následně exekutorskými úřady.

Město Děčín – ekonomický odbor eviduje nejvíce dlužníků na místním poplatku za komunální odpad, celkem zde dlužilo 15.716 plátců²⁷ (z nichž je 1.003 osob nad 65 let a 121 osob jsou dětští dlužníci mezi 15-18 roky – dluh ze zákona přechází na zákonného zástupce). Na komunálním odpadu tedy dluží více než jedna třetina současného počtu obyvatel města Děčín (v počtu dlužníků jsou zahrnuty i osoby, které se odstěhovaly) a dlužná částka činí

²⁷ Pod plátcem, tzv. společným zástupcem domácností může být více osob

36.657.923 Kč (z toho jistina 35.497.658 Kč a 1.160.265 Kč příslušenství). Velká část pohledávek vznikla v době, kdy byl poplatek za komunální odpad znovu zaveden (v minulosti byl poplatek za komunální odpad na určité období zrušen, znovu zaveden byl od 1. 1. 2010).

Jelikož je administrativně náročné a neefektivní vyměřovat nedoplatky jednotlivým dlužníkům platebními výměry, jsou nedoplatky za příslušný kalendářní rok v souladu se zákonem vyměřovány tzv. hromadným předpisným seznamem (HPS), který obsahuje seznam všech dlužníků a výši předpisu poplatku za příslušný rok. Veřejná vyhláška, která občany informuje o vydání hromadného předpisného seznamu, se zveřejní po dobu 30 dnů na úřední desce města. Po uplynutí této lhůty pro nahlédnutí do HPS, lhůty pro podání odvolání (30 dní) a marného uplynutí lhůty pro zaplacení (15 dní) se z hromadného předpisu stává pravomocné rozhodnutí, které je vykonatelné. Ekonomický odbor města pravidelně rozesílá složenky k řádným platbám (za komunální odpad a za psy), což město stojí 880 tisíc ročně. Město Děčín v minulosti vedlo několik pohledávek za komunální odpad vůči dětským dlužníkům, za které jejich zákonní zástupci neplatili. Město se však k této problematice po novele občanského zákoníku a občanského soudního řádu, která nabyla v platnost k 1. 7. 2021, postavilo čelem a všechny tyto exekuce vůči dětským dlužníkům za komunální odpad byly zastaveny a odepsány.

Další problémovou skupinou jsou dluhy občanů města za pokuty za dopravní přestupky – ukládané odborem správních činností a živnostenským úřadem. Dluh na pokutách za dopravní přestupky evidovalo město Děčín k 31. 12. 2022 u 2.676 osob (z nich je 84 osob ve věku nad 65 let) a celková výše dluhu činila 37.852.089 Kč (z toho jistina 37.705.487 Kč a 146.602 Kč příslušenství).

Dluh na pokutách uložených městskou policií má 2.402 osob (z nichž je 90 osob nad 65 let a 39 osob dětských dlužníků ve věku 15-18 let) s tím, že vymáhaná dlužná částka celkem činí 7.311.729 Kč (z toho jistina 7.074.081 Kč a 237.648 příslušenství).

Nejproblémovější je dle dluhového koordinátora dluh na nájemném. Nedoplatky jsou evidovány převážně vůči osobám, které již v městských domech nebydlí. Ačkoli na nájemném dluží pouze 402 osob, dlužná částka činí 32.661.608 Kč, a z této částky více než polovinu tvoří příslušenství (17.751.845 Kč). Dle zjištěných informací dluhy vznikly převážně za doby, kdy městské byty měla na starost správcovská firma, která dlužné nájemné aktivně nevymáhala. Takto vysokou výši příslušenství způsobil především v minulosti zákonem stanovený poplatek

z prodlení ve výši 2,5 promile z dlužné částky denně.²⁸ Jelikož se ve většině případů jedná o pohledávky, které byly již v minulosti předány exekutorovi, nelze s výší příslušenství již nic dělat. Město si však daný problém uvědomuje a v případě, kdy dlužník uhradí jistinu a část příslušenství, může si požádat o odpuštění zbylé části dluhu. Ekonomický odbor se s dlužníky, kteří mají zaplacenou jistinu, snaží komunikovat a vyzývat je, avšak často se setkávají s tím, že dlužníci s nimi nekomunikují. Dobrou zprávou je, že díky institutu Milostivého léta I bylo 47 lidem prominuto 8,2 milionu korun za dlužné nájemné včetně příslušenství.

Nyní se zaměříme na pohledávky z perspektivy ekonomického odboru města Děčín. V období od 1. 7. 2023 do 30. 11. 2023 proběhlo Milostivé léto III, které se vztahovalo na neuhrazené pojistné a z něho plynoucí penále a exekuční náklady u České správy sociálního zabezpečení, ale mohly se do něj zapojit i další instituce a zástupci z veřejné správy. Město Děčín se zapojilo později z důvodu delšího schvalování finální podoby na zastupitelstvu města. Dlužníci však o využití institutu Milostivého léta projevíli minimální zájem. Podali pouze čtyři žádosti, z nichž byly úspěšné pouze dvě.

Město Děčín aktuálně prochází na základě novely exekučního řádu různými fázemi odpisu nevymahatelných či bagatelních pohledávek. V první fázi došlo k odpisu pohledávek pod 1.500 Kč, které se mohly na základě vydání usnesení exekutora o zastavení exekuce z důvodu nevymahatelnosti odepsat. Aktuálně bylo odepsáno 232 bagatelních pohledávek do 200 Kč za poplatek ze psů, poplatek za komunální odpad atd. v celkové výši okolo 27 tisíc Kč. Nyní se město chystá na další fázi odepisování nevymahatelných exekucí nad 12 let (později se zaměří na nevymahatelné exekuce nad 6 let) – nejprve však exekutor musí tyto exekuce zastavit z důvodu nevymahatelnosti.

²⁸ Dle původní právní úpravy OZ z roku 1964 se u nájemních smluv uplatňoval místo úroků z prodlení, poplatek z prodlení. Dříve tato výše poplatku z prodlení činila za každý den prodlení 2,5 promile z dlužné částky, nejméně však 25 Kč za každý i započatý měsíc prodlení. Jednalo se o pevnou částku a jiná výše poplatku z prodlení nemohla být stanovená. Změnou zákona č. 67/2013 Sb., s účinností od 1. 1. 2014, byla tato sazba poplatku z prodlení, ponížena na 1 promile za každý den prodlení (které přesahuje 5 dnů po jeho splatnosti) z dlužné částky, nejméně však 10 Kč za každý, i započatý měsíc prodlení. S účinností od 1. 1. 2016 byl novelou zákona 67/2013 Sb. tento poplatek z prodlení zrušen. K 1. 7. 2020 však došlo k novelizaci občanského zákoníku a smluvní pokuty již nejsou zakázaným ujednáním, tudíž mohou být znovu vymáhány. Nepřihlíží se k nim pouze v případě, že jsou zjevně nepřiměřené.

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, Pododdíl 2, Zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu, § 2239

Při vymáhání pohledávek exekutorem je dle sdělení ekonomického odboru nejčastější úspěšnost ve vymáhání až po 10 letech, kdy je dlužníkům strháváno např. ze starobního důchodu. Nicméně v případě 90 % exekucí, které jsou vymáhány u ČSSZ, není možné srážet peníze z důchodu, protože jeho výše nedosahuje hranice nezabavitelného minima. Velmi si chválí také spolupráci se Střediskem městských služeb v Děčíně, kteří své zaměstnance motivují k tomu, aby své dluhy na město dobrovolně spláceli částkou v rozmezí od 500 do 1.000 Kč měsíčně. Jelikož se jedná mnohdy o nízké závazky, pro dlužníky to znamená, že za cca rok mají dluhy u města zaplacené. Městu Děčín se tak podaří od těchto zaměstnanců vybrat i kolem 1 milionu Kč ročně.

Ekonomický odbor dluhy na poplatcích a pokutách vymáhá sám či pomocí dvou nasmlouvaných exekutorů, exekutora Mgr. Zdeňka Pánka z Exekutorského úřadu Děčín a Mgr. Ing. Jiřího Proška z Exekutorského úřadu Plzeň – město. Za rok 2022 bylo exekutorům k vymáhání předáno 259 případů v celkové částce 4.678.980 Kč. K 30. 5. 2023 bylo vymoženo 47.245 Kč. Za první polovinu roku 2023 bylo exekutorům předáno 111 případů. Od roku 2004 bylo exekutorům předáno k vymáhání celkem 5.346 případů. Historicky nejstarší dluh je z roku 2005.

Město Děčín do insolvence přihlašuje v podstatě všechny pohledávky až nad 500 Kč z důvodu nákladů spojených s administrativou.

Město Děčín před časem spustilo platební bránu DECINAK.CZ, kde si občan může na základě zadání čísla OP či čísla cestovního pasu a emailu jednoduše zjistit, zda nemá nějaký dluh na město a popřípadě ho i rovnou zaplatit. Dle všeho se výběr poplatků po spuštění platební brány zvýšil, a to i u starších pohledávek. Od spuštění došlo například k uhrazení kolem 800 nedoplatků z celkem cca 16 000 nedoplatků za poplatek za komunální odpad.

Z jednání na ekonomickém odboru bylo dále zjištěno, že město již všem dětským dlužníkům dluh na poplatku za komunální odpad odpustilo nebo převedlo nedoplatky na jejich zákonné zástupce v souladu s dřívější novelou zákona o místních poplatcích. Nyní mají dluhy dětské dlužníci pouze za pokuty za přestupky. K 31. 12. 2023 se jednalo o 43 osob do 18 let. Dluhy za uložené pokuty za přestupky nelze dle ekonomického odboru a platných zákonných předpisů odpustit.

Město Děčín chrání své občany před nezdravým zadlužováním také formou obecně závazné vyhlášky č. 2/2019, o regulaci provozování hazardních her. Cílem této vyhlášky je zamezit společenským rizikům vyplývajícím z provozování hazardních her, které často tvoří tzv. předpolí činností rozporných s veřejným pořádkem a dobrými mravy (např. lichva, krádeže, loupeže), a které mají škodlivý vliv i na jejich účastníky a osoby jim blízké (např. rozvrat rodin, chudoba).²⁹

Dále město chrání své občany před nebezpečím spojeným s podomním a pochůzkovým prodejem Nařízením města č. 3/2015, kdy z důvodu ochrany občanů města před nekalými praktikami prodejců a z důvodu prevence kriminální činnosti na území města, jakož i z důvodu častých stížností a podnětů z řad občanů, byl podomní a pochůzkový prodej na celém území města Děčín zakázán.³⁰

b) Bankovní a pojišťovací společnosti

Většina společností, kromě České spořitelny a Generali České pojišťovny, na které se nevztahuje zákon o svobodném přístupu k informacím, nám dané informace odmítly poskytnout, popřípadě sdělily, že požadované údaje nevedou.

Česká spořitelna evidovala k 31. 12. 2022 celkem 202 osob dlužníků s trvalým bydlištěm v Děčíně (z nichž 18 osob je nad 65 let). Aktuální počet vymáhaných pohledávek vůči obyvatelům města Děčín činil 285 kusů napříč všemi produkty (hypotéky, kreditní karty, spotřebitelské i podnikatelské úvěry). Celková suma dlužné částky čítala necelých 71 milionů korun (z toho 1,4 mil Kč u osob nad 65 let). Nejvíce, celou polovinu dluhů, stejně tak i dlužné částky, představovaly spotřebitelské úvěry. Celkem 12ti z 18ti seniorů nad 65 let vznikl dluh z důvodu neuhrazení spotřebitelského úvěru.

Česká spořitelna dále uvedla, že v případě, že se setkají s dětským dlužníkem například z důvodu nabytí dluhu dědictvím, přistupují k případům zcela individuálně, dětského dlužníka tedy neevidují.

Generali Česká pojišťovna k 31. 12. 2022 evidovala celkem 1.685 pohledávek vymáhaných v exekučním řízení, kdy celková výše vymáhané jistiny sčítala

²⁹ Statutární město Děčín. Obecně závazná vyhláška č. 2/2019, o regulaci provozování hazardních her, str. 1

³⁰ Statutární město Děčín. Nařízení města č. 3/2015, str. 6

okolo 5,11 mil korun. Převážná část těchto pohledávek byla za dlužné pojistné. U dlužníků nad 65 let vedli 130 exekučních řízení (87 dlužníků), kdy výše vymáhané jistiny činila 320 tisíc Kč.

Bankovní společnost MONETA Money bank nám sice požadované údaje neposkytla, nabídla však občanům Děčína, kteří mají dlužné úvěry, využít spolupráce s jejich nadací MONETA Clementia.

c) Zdravotní pojišťovny

Oborová zdravotní pojišťovna (OZP) k 31. 12. 2022 evidovala celkem 486 dlužníků (z nichž 30 osob bylo nad 65 let). Aktuální počet vymáhaných pohledávek vůči obyvatelům města Děčín činilo 1.158 pohledávek v celkové výši 29.064.947 Kč (z toho 1.381.118 Kč u osob nad 65 let). Jednalo se o pohledávky na pojistném a penále z dlužné částky pojistného. OZP evidovalo 5 dlužníků ve věku 0-18 let. Celková výše vyčísleného dluhu byla 155.430 Kč.

Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra (ZPMV ČR) evidovala 31. 12. 2022 celkem 1.378 osob (z nichž bylo 60 osob nad 65 let). Celková suma pohledávek vůči obyvatelům města Děčín činila 84.131.004 Kč (dluh na pojistném na veřejném zdravotním pojištění 54.513.740 Kč a dluh na vyměřeném penále 29.617.264). U 60 osob dlužníků nad 65 let byl dluh na pojistném na veřejném zdravotním pojištění a vyměřeném penále celkem 2.906.578 Kč (dluh na pojistném na veřejném zdravotním pojištění 1.617.599 Kč a dluh na vyměřeném penále 1.288.979 Kč). ZPMV ČR evidovala 2 dlužníky ve věku 15-18 let – nyní jsou oba již plnoletí. Celková výše vyčísleného dluhu čítala 8.672 Kč.

Česká průmyslová zdravotní pojišťovna (ČPZP) k 30. 10. 2023 evidovala 1.367 osob (z nichž bylo 64 osob nad 65 let). Aktuální suma vymáhaných pohledávek vůči obyvatelům města Děčín činila 96.999.209 Kč (dluh na pojistném na veřejném zdravotním pojištění 54.193.981 Kč a dluh na vyměřeném penále 42.805.228 Kč). U 64 osob nad 65 let činil dluh na pojistném na veřejném zdravotním pojištění celkem 3.270.548 Kč (dluh na pojistném na veřejném zdravotním pojištění 1.572.320 Kč a dlužné penále 1.698.228 Kč). ČPZP neeviduje žádné dětské dlužníky. Své pohledávky vymáhá buď formou daňové exekuce, kdy je v postavení správce daně, nebo prostřednictvím soudních exekutorů.

Vojenská zdravotní pojišťovna ČR a OSSZ Děčín sice požadovaná data neevidovaly, avšak sdělily, že nemají žádné dětské dlužníky.

Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR nám nebyla schopná na naše dotazy odpovědět. Pokud bychom se však podívali na webovou stránku nedluzimstatu.cz, na které může občan ČR získat seznam státních institucí, kterým může dlužit, získáme základní přehled o dlužích u VZP alespoň v Ústeckém kraji. V Ústeckém kraji na VZP dlužilo k 31. 5. 2023 celkem 30.525 dlužníků v celkové dlužné částce 1,2 miliardy Kč, což v průměru na jednoho dlužníka čítalo 40.763 Kč.³¹

d) Ostatní subjekty

ČSSZ k 31. 5. 2023 evidovala v Ústeckém kraji 6.607 dlužníků, kteří dlužili v součtu 1,2 miliardy Kč, tedy v průměru 179.011 Kč na jednoho dlužníka.³²

Úřad práce ČR, krajská pobočka v Ústí nad Labem, pracoviště v Děčíně (ÚP) postoupilo v roce 2022 k vymáhání Celnímu úřadu pro Ústecký kraj nedoplatky pěti osob (konkrétně se jednalo 4x o přeplatek na dávce hmotné nouze a 1x o přeplatek na dávce pro osoby se zdravotním postižením v celkové výši 198.068 Kč, které nebyly vymoženy ani z části. Ostatní údaje nebylo možné kontaktním pracovištěm v Děčíně poskytnout, jelikož agendová aplikace neumožňuje tyto data pouze pro obec Děčín vygenerovat. K 7/2023 bylo na právní oddělení ÚP převzato 190 žádostí o náhradní výživné za celý Ústecký kraj, u kterých došlo nebo v budoucnu dojde k přechodu pohledávky na stát.

Krajská zdravotní nemocnice Ústeckého kraje (ÚK) uvedla, že k 31. 12. 2022 evidovala 21.683 pohledávek za obyvateli města Děčína v celkové výši 3.400.998 Kč. Z celkem 8.940 dlužníků bylo 884 osob seniorů nad 65 let s dlužnou částkou 238.807 Kč a 2.318 dětí s celkovou výší dluhu 448.005 Kč. V součtu 1.795.269 Kč činily regulační poplatky, 1.362.297 Kč placené nemocniční služby a 243.432 Kč ostatní poplatky. Krajská zdravotní nemocnice ÚK nejčastěji předává pohledávky smluvnímu exekutorovi, kterým je JUDr. Ondřej Mareš.

³¹ Nedluzimstatu.cz. [online]. 25.1.2024. Dostupné z: <https://www.nedluzimstatu.cz/data-o-exekucich/>

³² Nedluzimstatu.cz. [online]. 25.1.2024. Dostupné z: <https://www.nedluzimstatu.cz/data-o-exekucich/>

e) Akreditované neziskové organizace poskytující dluhové poradenství

Nyní se zaměříme na místní organizace, na které se mohou klienti s řešením své nepříznivé dluhové situace obrátit. Jsou jimi Agentura osmý den o.p.s., Člověk v tísní o.p.s., a Charitní sdružení Děčín, z. s.

Na Agenturu Osmý den, o.p.s. se za rok 2023 obrátilo 25 klientů z města Děčín z důvodu řešení jejich dluhové situace. Pět z těchto klientů byl zpracován a podán návrh na povolení oddlužení. Nikomu nebylo více než 65 let. V Agentuře Osmý den se nesetkali s dětským dlužníkem. Proces zpracování návrhu od první konzultace až po podání návrhů trvá 1 až 2 měsíce, kdy velmi záleží na celkové vytíženosti služby. S žádným klientem nebyly řešeny nepravomocně vedené exekuce.

Člověk v tísní v roce 2022 pracoval celkem se 71 aktivními klienty, s nimiž řešil více než 100 zakázek. Nejčastější zakázkou bylo Milostivé léto (61 případů). Ve větší míře bylo řešeno také mapování závazků, které proběhlo u 17 klientů (v počtu úkonů 887). Nepřípustné exekuce byly zastavovány v 15 případech, přičemž ve všech případech došlo k úspěšnému zastavení exekuce. Člověk v tísní klade velký důraz na mapování závazků, které s klienty provádí velmi podrobně. Snaží se, aby podané návrhy byly kvalitně zpracovány. Doba trvání mapování klientovy situace je velmi individuální, závislá na počtu závazků klienta, zda má klient podklady atd. Údaje za rok 2023 zatím nebyly poskytnuty a budou uvedeny v následující zprávě.

Na Charitní sdružení Děčín se za rok 2023 obrátilo 485 klientů z Děčína ohledně řešení své dluhové situace. Dvaceti osobám s trvalým či faktickým pobytem v Děčíně byl zpracován a podán návrh na povolení oddlužení. Ve většině případů se jednalo spíše o muže. S klienty byla nejčastěji mapována jejich závazková situace a poté s nimi byly vybírány nejvhodnější možnosti řešení. Dále byli klienti motivováni a podporováni k řešení své dluhové situace. Ve velkém se na dluhovou poradnu obraceli klienti s dotazy ohledně dluhů na výživném, srážek ze mzdy, s dotazy ohledně dluhů, které po nich věřitelé vymáhají po skončeném oddlužení, zastavováním exekucí atd. Charitní sdružení Děčín také spolupracovalo se zaměstnavateli zadlužených klientů s cílem zaměstnat a udržet dlužníka v zaměstnání.

f) Ostatní zjištěné skutečnosti

Z mnoha jednání také vyplynulo, že město považuje za velký úspěch projekty Střediska městských služeb (SMS), které jsou určeny pro osoby dlouhodobě nezaměstnané a osoby s nízkou kvalitací. Zaměstnávání těchto osob má několik pozitivních dopadů nejen pro město, ale především pro tyto zaměstnance. Učí se zde pozitivním návykům – ráno vstanou a vypraví své děti do školy, splácí své dluhy (jak exekučně či dobrovolně), udržují ve svém okolí pořádek, po skončení projektu mnohdy nastupují do jiného zaměstnání atd. Mimo jiné je dle zjištěných informací finančně výhodnější těmto zaměstnancům vyplácet mzdu než jim vyplácet sociální dávky.

Jak již bylo uvedeno výše v textu, SMS apeluje na své zaměstnance, aby dobrovolně spláceli dluhy městu. Dlužníci zde mají mnohdy nízké dluhy (jistiny), ale složené z více exekucí. Nejčastěji jsou to dluhy u nebankovních společností a místních lichvářů, zdravotních pojišťoven, nezaplacené pokuty a neuhrazené poplatky za komunální odpad. Co se týče bankovních a nebankovních společností, nejčastěji se setkávají se společností Essox a Profi Credit. V minulosti zaměstnanci SMS ve velkém využili institutu Milostivého léta I a II, jelikož mají nízké závazky.

Z šetření také vyplynulo, že na území města Děčín figuruje několik pronajímatelů, kteří svým nájemcům (mnohdy uživatelům sociálních dávek a dávek hmotné nouze) nedávají řádné vyúčtování a pokud jim je dají, požadují po nich často smyšlené nedoplatky. Dle zjištěných informací jeden z pronajímatelů dává všem nájemcům totožné vyúčtování se stejnou částkou nedoplatku. Bohužel velká část obyvatel, kteří v těchto domech bydlí, nemá dostatečné znalosti a schopnosti se sama bránit.

IV. Návrhy a opatření, jak situaci zadluženosti v obci Děčín zlepšit

Cílem této zprávy bylo na základě zjištěných informací navrhnout nejrůznější přístupy a opatření, jak situaci zadluženosti ve městě Děčín zlepšit. Detailněji rozpracovaná Zpráva návrhů a opatření navazující na tuto Zprávu o stavu zadlužení obyvatel města Děčín bude vydána v únoru roku 2025. Záleží poté především na vedení města Děčín, zda informace v těchto zprávách využije a učiní nějaké kroky či opatření ke zlepšení dané situace. Tyto kroky mohou být od informačních a preventivních aktivit až po dopadové.

Jedním z těchto kroků je například větší zviditelnění platební brány Decinak.cz, přes kterou může občan Děčina platit své poplatky online. Ačkoli je funkčním nástrojem, bohužel je pro spoustu lidí dosud neznámý, přestože město o platební bráně na svých i facebookových stránkách informovalo a psalo o ní i v místním tisku. Zde lze zvážit, zda platební bránu více zviditelnit, tak aby vstoupila do podvědomí širšího okruhu lidí. Velká část dlužníků mnohdy ani neví nebo si neuvědomuje, že dvakrát za rok je termín pro úhradu poplatku za komunální odpad, protože se nezdržují na své adrese trvalého pobytu, nepřebírají si poštu či jim dlouhodobě nechodí složenky (v minulosti nezaplatili nebo se složenka opakovaně vrátila). V případě, že by došlo k opravdu velkému zviditelnění platební brány, dalo by se do budoucna uvažovat o odpuštění zasílání složenek, které město stojí okolo 880 tisíc Kč ročně. Lze také uvažovat o zasílání složenek emailem (těm, kteří jej uvedou).

Jak bylo uvedeno výše v textu, ekonomický odbor nepředává žádné své pohledávky na vymáhání celnímu úřadu, ale vymáhají si je sami či pomocí dvou nasmlouvaných exekutorů - exekutora Mgr. Zdeňka Pánka z Exekutorského úřadu Děčín a Mgr. Ing. Jiřího Proška z Exekutorského úřadu Plzeň – město. Jelikož výše vymáhané dlužné částky městem Děčín je opravdu vysoká, více než 131 milionů Kč, zde by stálo za zvážení, zda se v některých případech (u pohledávek vymáhaných dle daňového řádu) neobrátit na Celní úřad pro Ústecký kraj. Ačkoli si celní úřad účtuje poplatek z vymáhané dlužné částky, díky vysoké úspěšnosti celního úřadu při vymáhání a vybírání pohledávek (předpisů), která za rok 2022 činila 76,2 %, by mohla být spolupráce s celním úřadem výhodná. Městu Děčín by se tak mohla výrazně snížit vymáhaná dlužná částka a zároveň by mohlo dojít k navýšení příjmů do městské pokladny.

Zvážit efektivnější a zejména včasné upozorňování na vzniklou pohledávku elektronickou či jinou formou (např. SMS). Tedy oslovit klienta dříve, než dojde k vymáhání dlužné částky exekučně.

Další opatření, které by bylo vhodné ze strany města učinit, je chránit své občany před lichváři a problematickými pronajímateli. Zde navrhuje výraznější osvětu, např. skrze městský Zpravodaj, jaká mají nájemníci práva a možnosti obrany. Stejně tak větší využití veřejného periodika Zpravodaje k prevenci a informování veřejnosti o nekalých praktikách atd.

Vhodné by bylo dále podporovat projekty SMS, díky kterým dochází k zapojení dlouhodobě nezaměstnaných osob a osob s nízkou kvalitací zpět do aktivního života. Tento projekt má několik pozitivních dopadů nejen pro město, ale především pro tyto zaměstnance.

Dále podporovat neziskové organizace a místní aktéry, kteří poskytují bezplatnou pomoc v oblasti oddlužení, na které se zadlužené či zadlužením ohrožené osoby mohou kdykoli obrátit a svou situaci bezprostředně řešit. Zvážit možnosti propojení dlužníků vůči městu na bezplatnou pomoc organizací. Zvážit větší informovanost zadlužených osob o existenci pomáhajících organizací.

Ponechat v platnosti vyhlášku o zákazu hazardu v ulicích a stejně tak nařízení o zákazu podomního prodeje.

Více se zaměřit na podporu zranitelných skupin, např. seniorů a samoživitelů. Informovat o možnostech navýšení jejich příjmu např. skrze dávky státní sociální podpory a hmotné nouze (zejména u skupiny seniorů). Varovat před nekalými praktikami, podvodným jednáním, nezdravým zadlužováním a seznamovat je s možnostmi obrany ad.

Podporovat vzdělávání ve finanční gramotnosti – vzdělávání ve finanční gramotnosti zahrnovat do rekvalifikačních kurzů, vzdělávání ve finanční gramotnosti by měli být i úředníci a sociální pracovníci, kteří pracují s obyvateli sociálně vyloučených lokalit, zavedení praktické výuky finanční gramotnosti na ZŠ a SŠ.³³

Jelikož je v plánu Milostivé léto IV, může vedení města zvážit, zda a v jaké podobě se zapojí.

³³ SIGLOVÁ, L. Evaluační zpráva Děčín. 2021. *socialni-zaclenovani.cz*. [online]. 11. 1. 2024.

Zaměstnavatelé – zvážit propojení zadluženého zaměstnance na bezplatné organizace poskytující pomoc zadluženým. Zvážit realizaci vzdělávání zaměstnanců ve finanční gramotnosti. Dále nabízet podporu zaměstnavatelům při možném zaměstnání či udržení zaměstnání zadlužené osoby.

Aktuálně provádíme monitoring zadlužování v rámci projektu Brzy bez dluhů, tj. poslední zpráva bude zveřejněna v roce 2026 za období roku 2025. Doporučujeme i nadále pokračovat v monitoringu zadlužování obyvatel města, pravidelně jej doplňovat o další šetření a analýzy.

Bohužel velké množství problémů, které nijak nepřispívají situaci zadluženosti ve městě Děčín, nelze změnit pouze vedením města, ale byly by třeba změny v legislativě.

V. Shrnutí

Cílem této zprávy bylo popsat a zveřejnit informace ke stavu zadlužení obyvatel města Děčín získané z vlastního šetření. První komplexnější Návrh přístupů a opatření k zadluženosti obyvatel města bude zveřejněn k 2/2025 a ke stejnému termínu i další, zaktualizovaná Zpráva o stavu zadlužení. Pro popis vývoje a současné situace zadluženosti bylo vycházeno z veřejně dostupných dat a informací, doplněných o vlastní šetření realizované od začátku projektu až do současnosti.

Ústecký kraj, jehož součástí je i město Děčín, se dlouhodobě potýká s vysokou mírou zadluženosti, nezaměstnanosti, dále sociálním vyloučením, vylidňováním a jinými problémy. Dle mapy zaznamenávající lokality rezidenční segregace dle nadprůměrného výskytu příjemců příspěvku na živobytí bylo v Děčíně ke konci roku 2020 pět takovýchto lokalit v městských částech Děčína – Rozbělesy, Podmokly, Dolní Oldřichov, Žlíbek a Boletice nad Labem.

K 31. 12. 2023 bylo na území obce 5.322 osob (13,6 %) starších 15 let v exekuci. Téměř polovina z těchto osob měla 3-9 exekucí na osobu. Dalších 26 % osob mělo mezi 10-29 exekucemi. Jednu exekuci mělo pouze 16 % osob. Průměrná vymáhaná částka na osobu činila 719.742 Kč. Okres Děčín se za rok 2023 umístil jako 6. nejhorší okres ze všech 76 okresů + Prahy v podílu osob v exekuci.

Pro dlužníky, kteří mají více exekucí, je mnohdy jediným řešením jejich nepříznivé situace a zadluženosti vstup do oddlužení neboli vyhlášení osobního bankrotu. Dle mapy zadlužení bylo k 31. 12. 2023 v Děčíně 723 osob (1,9 %) v bankrotu. V porovnání s rokem 2022 došlo k poklesu podílu osob v bankrotu o 0,3 %. Průměrnému dlužníku bylo 44,9 let. V Děčíně vstupovali do bankrotu více mladší lidé, ve věku 30-39 let, než tomu bylo například v Ústeckém kraji. V polovině roku 2024 by měla vstoupit v platnost očekávaná novela insolvenčního zákona, která by měla zkrátit dobu oddlužení pro všechny osoby na tři roky.

Na území obce Děčín figurují 3 neziskové subjekty, které mají akreditaci na zpracování a podávání insolvenčních návrhů a poskytují služby zdarma - Charitní sdružení Děčín, z. s., Agentura Osmý den o.p.s.. a Člověk v tísni, o.p.s. + další právní a soukromé subjekty.

V níže uvedené tabulce je detailní přehled všech místních aktérů, kteří nám svá data poskytli. Vymáhaná dlužná částka činila více než 421 mil. korun českých. Jelikož se nám

nepodařilo získat data od všech místních aktérů a subjektů (data nejsou evidována nebo nám dané společnosti data odmítly poskytnout), vymáhaná dlužná částka po obyvatelích města Děčín bude několikanásobně vyšší.

Věřitel	Počet dlužníků	Počet pohledávek	Dlužná částka celkem	Z toho senioři 65+	Z toho děti
MM Děčín	x	x	131 180 009	x	x
Česká spořitelna	202	285	71 000 000	1 400 000	0
Generali Česká pojišťovna	x	1 685	5 110 000	320 000	0
Česká průmyslová zdravotní pojišťovna	1 367	x	96 999 209	3 270 548	0
Oborová zdravotní pojišťovna	486	158	29 064 947	1 381 118	155 430
Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra	1 378	x	84 131 004	2 906 578	8 672
Úřad práce Děčín - vymáháno CÚ	5	x	198 068	x	x
Krajská zdravotní nemocnice ÚK	8 940	21 683	3 400 998	238 807	448 005
CELKEM			421 084 235	9 517 051	612 107

Zdroj: vlastní šetření, vlastní zpracování

V následující tabulce jsou detailněji rozepsány pohledávky města Děčín spolu s výší jistiny a příslušenství. Na poplatcích za komunální odpad dluží více než jedna třetina obyvatel města, u dlužného nájemného více než polovinu dlužné částky tvoří příslušenství.

Přehled dluhů vůči městu DC k 31.12.2022	Počet dlužníků	Dlužná částka celkem	Jistina	Příslušenství
Dluh na nájemném	402	32 661 608,00	14 909 763,00	17 751 845,00
Dluh na poplatcích za psy	449	726 700,00	655 848,00	70 852,00
Dluh na pokutách MP	2 402	7 311 729,00	7 074 081,00	237 648,00
Dluh na pokutách – živnostenský úřad	5	20 500,00	20 200,00	300,00
Dluh na pokutách – občanské přestupky	1 407	5 242 111,00	5 172 140,00	69 971,00
Dluh na komunálním odpadu	15 716	36 657 923,00	35 497 658,00	1 160 265,00
Dopravní přestupky	2 676	37 852 089,00	37 705 487,00	146 602,00

Zdroj: vlastní šetření, vlastní zpracování

Ekonomický odbor si dluhy na poplatcích a pokutách vymáhá sám či pomocí dvou nasmlouvaných exekutorů, exekutora Mgr. Zdeňka Pánka z Exekutorského úřadu Děčín a Mgr. Ing. Jiřího Proška z Exekutorského úřadu Plzeň – město. K 31. 12. 2022 město Děčín evidovalo 2.883 osob (živých případů), po kterých byly jejich závazky vymáhány exekučně.

Město Děčín před časem spustilo platební bránu Decinak.cz, kde si občan může na základě zadání čísla OP či čísla cestovního pasu a emailu jednoduše zjistit, zda nemá nějaký dluh na městě a popřípadě ho i rovnou zaplatit.

Město Děčín již všem dětským dlužníkům dluh na poplatku za komunální odpad odpustilo nebo převedlo nedoplatky na jejich zákonné zástupce v souladu s dřívější novelou zákona o místních poplatcích.

Ačkoli detailněji rozpracovaná Zpráva návrhů a opatření, navazující na tuto Zprávu o stavu zadlužení obyvatel města Děčín, bude vydána v únoru roku 2025, bylo již zmíněno několik návrhů, opatření a kroků ke zlepšení situace zadluženosti ve městě Děčín: větší zviditelnění platební brány Decinak.cz, zvážení, zda se v některých případech (u pohledávek vymáhaných dle daňového řádu) neobrátit na Celní úřad pro Ústecký kraj, efektivnější a zejména včasné upozorňování na vzniklou pohledávku elektronickou či jinou formou (např. SMS), potřeba chránit své občany před lichváři a problematickými pronajímateli (alespoň pomocí osvěty), podporovat neziskové organizace a místní aktéry, kteří poskytují bezplatnou pomoc v oblasti oddlužení, podporovat projekty SMS aj.

Další Zpráva o stavu zadluženosti obyvatel města Děčín bude vydána v únoru 2025, bude zahrnovat šetření roku 2024 a aktualizovaná zdrojová data od všech subjektů. V budoucnu budou osloveny pojišťovny a nemocnice s cílem zjistit, o jaké dětské dluhy se jedná, za jaké období a zda by je byli ochotní odpustit. Dále dojde k oslovení škol, případně odboru školství za účelem získání dat ke vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti. Současně oslovíme i v textu uvedené exekutory.

VI. Seznam použitých zdrojů

Právní předpisy:

1. STATUTÁRNÍ MĚSTO DĚČÍN. Obecně závazná vyhláška č. 2/2019, o regulaci provozování hazardních her
2. STATUTÁRNÍ MĚSTO DĚČÍN. Nařízení města č. 3/2015
3. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník
4. Zákon č. 182/2006 Sb., Insolvenční zákon

Internetové zdroje:

1. AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ. Index sociálního vyloučení. *socialni-zaclenovani.cz*. [online]. 19. 1. 2024. Dostupné z:
Index sociálního vyloučení – Agentura pro socialni zaclenovani (socialni-zaclenovani.cz)
2. CRIF. Slovak Credit Bureau. Tisková zpráva ze dne 5. 1. 2023. *www.informaceofirmach.cz*. [online]. 23. 1. 2024. Dostupné z:
https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/bankovni-statistika/bankovni-statistika/
3. CRIF. Slovak Credit Bureau. Tisková zpráva ze dne 12. 1. 2024. *www.informaceofirmach.cz*. [online]. 23. 1. 2024. Dostupné z:
<https://www.informaceofirmach.cz/crif-v-roce-2023-bylo-v-ceske-republice-vyhlaseno-12-868-osobnich-bankrotu-nejmene-za-poslednich-12-let/>
4. ČLOVĚK V TÍSNI. Index odpovědného úvěrování: nejlepší pomocník při výběru půjčky. 2023. *clovekvtisni.cz*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z:
<https://www.clovekvtisni.cz/index-odpovedneho-uverovani-9433gp>
5. ČNB. Bankovní statistika. 2023. *cnb.cz*. [online]. 8. 2. 2024. Dostupné z:
https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/bankovni-statistika/bankovni-statistika

6. Exekuce-insolvence.cz. Kalkulačka insolvence: Výpočet splátek při oddlužení v roce 2024. *exekuce-insolvence.cz*. [online]. 18. 1. 2024. Dostupné z: <https://exekuce-insolvence.cz/kalkulacka-insolvence-vypocet-splatek-pri-oddluzeni-v-roce-2023/>
7. HOVORKOVÁ, K. Stačí vám 111 Kč na den?. *peníze.cz*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.penize.cz/dluhy/450386-staci-vam-111-kc-na-den-banka-si-vyzkousela-jak-ziji-chudi-cesi?>
8. JUSTICE.CZ. Insolvenční rejstřík. *justice.cz*. [online]. 12. 1. 2024. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>
9. JUSTICE.CZ. Seznam akreditovaných osob. *justice.cz*. [online]. 11. 1. 2024. Dostupné z: <https://sako.justice.cz/>
10. LANG, P., Sociální vyloučení v Česku: rozsah v roce 2022. 2024. *socialni-zaclenovani.cz*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/dokument/socialni-vylouceni-v-cesku-rozsah-v-roce-2022-osz-2024/>
11. *Mapabankrotu.cz*. [online]. 2. 11. 2023. Dostupné z: <http://mapabankrotu.cz/>
12. *Mapaexekuci.cz*. [online]. 2. 11. 2023. Dostupné z: <https://mapaexekuci.cz/>
13. *Mapazadluzeni.cz*. [online]. 12. 2. 2024. Dostupné z: https://www.mapazadluzeni.cz/?v1=podil_osob_v_exekuci&v1p=2023-Q4
14. MVČR.CZ. Informativní počty obyvatel v obcích. *mvcr.cz*. [online]. 20. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/informativni-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
15. *Nedluzimstatu.cz*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.nedluzimstatu.cz/data-o-exekucich/>
16. PRINCOVÁ, I. Nezaměstnanost v Ústeckém kraji k 31. 1. 2023. *czso.cz*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/nezamestnanost-v-usteckem-kraji-k-31-1-2023>

17. PRINCOVÁ, I. Věková struktura obyvatel Ústeckého kraje v roce 2022. 2023. *czso.cz*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z:
Věková struktura obyvatel Ústeckého kraje v roce 2022 | ČSÚ v Ústí nad Labem (czso.cz)
18. PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVA. Lokality rezidenční segregace. *natur.cuni.com*. [online]. 25. 1. 2024. Dostupné z:
<https://web.natur.cuni.cz/segregace/aplikace/segregace/>
19. SIGLOVÁ, L. Evaluační zpráva Děčín. 2021. *socialni-zaclenovani.cz*. [online]. 11. 1. 2024. Dostupné z:
<https://www.mmdecin.cz/ostatni-dokumenty/rozvoj-strategie-mesta/dalsi-strategie-koncepcce/strategicky-plan-socialniho-zaclenovani/4877-plan-socialniho-zaclenovani-2022-2026/file>

Spolufinancováno
Evropskou unií

Poděkování

Velké poděkování patří všem, kteří se na této zprávě podíleli a souhlasili s poskytnutím všech dat a informací.

Charitní sdružení Děčín, z. s.

IČO: 26590719

Stavební 415/3, 405 02

Zpracovala Ing. Klára Richterová

Email: richterova@chsd.cz

Tel: 770 190 315

Tento projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost plus - spolufinancován Evropskou unií a českým státním rozpočtem.